

TÁRSASÁGI ÜGYEK

A Magyar Nyelvtudományi Társaság választmányának nyilatkozata a Magyar Nyelvőr ügyében

A Magyar Nyelvtudományi Társaság választmánya szakmai és erkölcsi támogatását kívánja kifejezni a Magyar Nyelvőr folyóirat szerkesztőbizottságának irányában, illetve annak 2021. szeptember 24-én közzétett állásfoglalásával (<https://maimagyar.elte.hu/content/a-magyar-nyelvor-szerkesztobizottsaganak-allasfoglalasa.t.22533>) és a folyóirat körül kialakult helyzet megoldására irányuló szándékával kapcsolatban. Az 1872-ben alapított, akadémiai háttérű és a magyar nyelvtudomány intézményrendszerének Társaságunk folyóiratahoz, a Magyar Nyelvhez hasonlóan fontos periodikáját képező Magyar Nyelvőr ügye nagy fontossággal bír: szakmai színvonalának és profiljának, problémamentes működésének, hagyományainak és folytonosságának fenntartása alapvető szaktudományi és közérdek. A Magyar Nyelvtudományi Társaság részéről ennek megfelelően támogatjuk a jelenleg fennálló problémák tisztázására és a magyar nyelvtudomány hosszú távú érdekeit leginkább szolgáló megoldás megkeresésére irányuló törekvéseket, mind a folyóirat, mind tudományterületünk további javára és szolgálatában.

Budapest, 2021. október 18.

Búcsú Szabó Gézától

(1934-2021)

Június 15-én végleg eltávozott közülünk a szombathelyi Nyelvtudományi Tanszék alapító tanszékvezetője, a dialektológiában többek által szombathelyi műhelyként emlegetett kutató közösség megszervezője, Szabó Géza.

Derecskén született, iskoláit Kabán kezdte, majd középiskolai és egyetemi tanulmányait Debrecenben folytatta. Életútjában meghatározó volt, hogy egyetemi éveiben magába szívhatta a Csűry iskola hagyományait. A tanári magatartás mintáit Papp Istvántól, Kálmán Bélától tanulta mind a tudományos tények tiszteletét, mind a tanári felelősséget, a tudás színvonalas átadásának követelményét tekintve. Ez az attitűd jellemezte a tanszék alapításakor is, amikor igényességgel, nagy körültekintéssel, utánajárással válogatta ki munkatársait, és egyengette útjukat, hogy megtalálják helyüket a tudományos közéletben.

Tanári pályáját Békéscsabán kezdte 1957-ben, majd 1964-ben Tompa József ajánlására Temesi Mihály a Pécsi Tanárképző Főiskolára hívta. Egyetemi doktori dolgozatát Doboz község *ë*-zésének vizsgálatáról írta 1968-ban (ELTE NytudDolg. 5., Bp. 1971).

1969 és 1972 között ösztöndíjas aspiráns volt az ELTE I. sz. Magyar Nyelvészeti Tanszékén Benkő Loránd vezetésével, majd egy évig Pozsonyban volt vendégtanár, de ezt főként Imre Samu tanácsára megszakította, hogy az önállóvá váló Szombathelyi Tanárképző Főiskolán Magyar Nyelvészeti Tanszéket szervezzék.

Már Szombathelyen fejezte be kandidátusi értekezését a magyar nyelv helyhatározó rendszeréről. Sajnos, a terjedelmes munka, amely jelentős újdonságokat is tartalmazott, a mai napig nem jelent meg.

A tanszéki műhely kialakításakor a hagyományoktól, amelyek főként a nyelvjárások adatmentéséről szóltak, Imre Samu tanácsára is kissé eltért, amikor az újabb kutatások céljaként a nyelvjárások változásainak vizsgálatát tűzte ki. Ehhez állított össze egy Szókészleti kérdőfüzetet, amelynek segítségével a tanszéki archívumban egy hatalmas korpusz keletkezett, ami javarészt ma is feldolgozásra vár, bár jelentős tanulmányok születtek belőle.

Tanári munkáját is jellemezte az igényes újírtásra való törekvés. Jegyzetet írt a magyar nyelvjárások tanulmányozásához (Bp. 1980), segédanyagot készített Fejezetek a leíró magyar nyelvtan alaktanából címmel (BDTF Szombathely, 1981). Sikeres volt az általa vezetett diákkör, amelynek keretében éveken át díjnyertes pályamunkák születtek az OTDK-kon. 1975 és 1986 között az általa szerkesztett Jelentkezünk című helyi folyóiratot a diákköri munkák fórumává is tette. Elévülhetetlen munkája a Dialektológiai Szimpozion sorozat elindítása, amely 5-6 évenként már hat alkalommal hozta Szombathelyre a dialektológia kutatóit határon innen és túlról.

Sajnáljuk, hogy élete utolsó éveiben zárkózott életet élt, ezért nem találkozhattunk. De érdemeit nem felejtjük el, amiket a magyar felsőoktatásban, az anyanyelvi nevelés segítésében, a nyelvtudomány művelésében elért.

Nyugodjék békében.

VÖRÖS OTTÓ

NYELVTÖRTÉNETI ADATOK

Egy palóc misszilis a 17. századból

1. Amikor Koháry István nevével találkozunk, akkor elsőként a költő, ugyanakkor az országbíróként, hadvezérként, politikusként is számontartott XVII–XVIII. századi irodalmi-történelmi személyiség jut eszünkbe. A közleményemben bemutatott misszilis írója azonban nem az ifjabb, hanem az idősebb báró csábrági és szitnyai Koháry István, aki 1616-ban született Léván. Később Csábrágon telepedett le, itt született a költőként és országbíróként is ismert fia. A költő apja a misszilis lejegyzésének idejében már Szécsény és Fülek várának kapitánya, az előbbinek 1647-től, az utóbbinak 1657-től (BOKOR – GERŐ 1895: 664–666; BAKÓ 1903: 131–145).